

Näringsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruksministrarna) den 19 februari 2018

Kommitterad dagordning

Ansvarigt statsråd: Sven-Erik Bucht

Icke lagstiftande verksamhet

3. Meddelande från kommissionen; Framtiden för livsmedel och jordbruk

- Information från kommissionen

- Diskussion

Förslagets innehåll:

Kommissionen presenterade den 29 november 2017 sitt meddelande med förslag till inriktning av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) efter 2020. Kommissionen föreslår framför allt förändringar i politikens förvaltningsmodell där medlemsstaterna ges ett större ansvar för genomförandet. Detta innebär ökad subsidiaritet. I den nya modellen ska, enligt den föreslagna inriktningen, politikens mål samt vissa övergripande

krav slås fast på EU-nivå, samtidigt som medlemsstaterna i större utsträckning ska ansvara för hur målen ska nås. Medlemsstaterna ska presentera hur man uppfyller målen genom den strategiska plan som varje land ska ta fram. Den strategiska planen ska omfatta GJP:s båda pelare.

Kommissionen ska fortsatt övervaka och följa upp att genomförandet av politiken i medlemsländerna följer den strategiska planen och levererar mot de EU-gemensamma målen. Även budgetutnyttjandet kommer att följas upp av kommissionen.

I förslaget presenteras även förändringar av direktstödet, ny struktur för miljö- och klimatåtgärder, landsbygdsutveckling, generationsväxling samt förslag om teknisk utveckling och precisionsjordbruk liksom idéer vad gäller kunskapskedjan och rådgivning.

Vid jordbruks- och fiskerådsmötet den 19 februari kommer diskussionen beröra direktstöd och miljö- och klimat i förhållande till kommissionens meddelande.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Direktstöd:

Regeringen anser att det inom ramen för väsentligt lägre utgifter för GJP krävs ett förändrat fokus, från den första pelarens direktstöd till den andra pelarens riktade åtgärder, såsom de som finns i nuvarande landsbygdsprogram. Regeringen förespråkar en generell neddragning av direktstöden som bör minska väsentligt och på sikt fasas ut. Regeringen anser att vissa regler kopplat till direktstöden bör omfattas av subsidiaritet och kunna beslutas av medlemsländerna, till exempel stödbegränsningar för stora företag och omfördelning av stöd mellan olika storlekar på företag. Regeringen ställer sig tveksam till förslaget om takbelopp för stöden då det riskerar motverka strukturomvandling och en ökad konkurrenskraft. Det är även viktigt att en ökad subsidiaritet inte leder till en snedvridning av konkurrensen.

Kommissionens förslag om att fortsätta utjämningen av direktstödsnivåerna mellan medlemsstaterna är positiv, men regeringen framhåller att utjämningen måste ske på en lägre nivå än dagens medelvärde.

Regeringen anser att det fortsatt behövs ett EU-gemensamt regelverk för maximal omfattning och kriterier för kopplade stöd. De produktionskopplade stöden bör begränsas och minska på EU-nivå. Kriterierna för när kopplade stöd får användas bör vara strikta och relatera till specifika miljö- eller regionala effekter. Regeringen anser att som en långsiktig åtgärd för att skapa konkurrenskraft och framgångsrika jordbruksföretag på en öppen marknad är det angeläget att fortsätta inriktningen mot en marknadsorientering av jordbrukspolitiken. Regeringen anser att det är mycket viktigt att reformen leder till förenkling av GJP.

Regeringen välkomnar kommissionens ambition att bättre främja generationsväxling i GJP. En utformning av åtgärder till nya jordbrukare på medlemsstatsnivå möjliggör för Sverige att utforma en politik som lämpar sig bäst för svenska förhållanden.

Miljö och klimat:

En ökad ambition för miljö och klimat ser regeringen som ett positivt budskap i meddelandet. Regeringen välkomnar förslaget om ny struktur för miljö- och klimatåtgärder. Det är positivt att en översyn av tvärvillkor och förgröning lyfts fram. Regeringen hade dock gärna sett en mer tydlig linje från kommissionens sida att överge det nuvarande förgröningsstödet som utgångspunkt för kommande gröna struktur. Det är en central fråga hur ett nytt system med högre ambitioner för strategiska åtgärder för att uppnå miljö- och klimatnytta kan utformas på ett enkelt och effektivt sätt. Möjligheterna för riktade miljöåtgärder i landsbygdsprogrammet bör öka. Regeringen anser även att klimatåtgärder ska utgöra åtminstone en lika stor andel av GJP som i dag.

Regeringen anser att kommissionens målsättningar vad gäller antibiotikaresistens, hälsa, nutrition, matsvinn och djurvälstånd är angelägna. Regeringen kan dock i nuläget inte ta ställning till om kommissionens förslag till strategier inom GJP är det effektivaste sättet att nå dem. Regeringen har generellt en restriktiv syn på huruvida kommissionens målsättningar bör hanteras genom medel på EU-nivå. Det är angeläget att GJP:s stödssystem inte motverkar dessa målsättningar.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var föremål för information i MJU och samråd med EU-nämnden inför jordbruks- och fiskerådet den 29 januari 2018.

Fortsatt behandling av ärendet:

Meddelandet kommer behandlas på flertalet jordbruks- och fiskeråd under våren fram till att lagförslag för den framtida jordbrukspolitiken presenteras i sommar.

Faktapromemoria: 2017/18: FPM36 Meddelande från kommissionen om framtiden för livsmedel och jordbruk

4. Översyn över EU:s bioekonomistrategi och jordbrukssektorns roll

- Diskussion

Förslagens innehåll:

EU:s bioekonomistrategi, ”Innovation för hållbar tillväxt: En bioekonomi för Europa” (COM(2012)60 final) presenterades år 2012. Syftet med strategin och dess tillhörande åtgärdsplan är att bereda vägen för ett mer innovativt, resurseffektivt och konkurrenskraftigt samhälle som förenar livsmedelstrygghet med en hållbar användning av förnybara resurser för industriändamål, samtidigt som miljöskyddet säkerställs. En översyn av strategin och tillhörande handlingsplan genomfördes av kommissionen under 2017 och man planerar att lägga fram en revidering av strategin under tredje kvartalet 2018.

Den 29 november 2017 presenterades meddelandet ”Framtiden för livsmedel och jordbruk” (COM (2017) 713) med förslag till inriktning av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) efter 2020. I meddelandet nämner kommissionen en koppling mellan GJP och bioekonomi.

Diskussionen på jordbruks- och fiskerådet den 19 februari kommer att handla om hur EU-politiken, med avseende på bioekonomistrategin, bättre kan stödja en mer hållbar och cirkulär ekonomi, med fokus på fördelar och möjligheter för primärproducenter. Diskussionen ska även omfatta vad som kan göras på nationell nivå för att bättre integrera jordbrukare och skogsbrukare i bioekonomins värdekedjor.

Förslag till svensk ståndpunkt;

Regeringen välkomnar att kommissionen lyfter frågan om primärproducenternas roll i en europeisk bioekonomi. Utvecklingen av primärproduktionen och implementeringen av bioekonomistrategin kan stärkas ytterligare med fler åtgärder och satsningar inom den gemensamma jordbrukspolitiken efter 2020 och i kommande ramprogram för forskning och innovation efter Horisont 2020. Regeringen vill dock understryka att skogspolitik är nationell kompetens.

Regeringen har som mål ett fossilfritt Sverige 2050 och ett klimatpolitiskt ramverk med mål om minskade utsläpp av växthusgaser. Bioekonomi och cirkulär ekonomi är viktiga delar i arbetet. Som ett led i detta har regeringen inrättat ett nationellt samverkansprogram för en cirkulär och biobaserad ekonomi som samlar aktörer från såväl jordbruk och skogsbruk som industri.

5. EU:s proteinplan

- Information från kommissionen

Förslagets innehåll;

Kommissionen väntas i slutet av 2018 presentera rapport om en strategi för ökad produktion av proteingrödor inom EU. Rapporten kommer främst fokusera på forskning och innovation, utmaningar inom odling och positiva effekter inom miljö-klimat, samt värdekedjor och marknadspotential i olika marknadssegment.

Åtgärder för att främja produktion av proteingrödor har redan vidtagits inom den gemensamma jordbrukspolitiken, GJP, såsom ett särskilt kopplat stöd, förgröningsåtgärder (EFA), åtgärder inom landsbygdsprogrammet och inom det europeiska innovationspartnerskapet (EIP). Dessa åtgärder har enligt kommissionen skapat en positiv trend för produktionen i EU.

EU har dock fortsatt ett underskott på protein och det finns utmaningar i konkurrenskraften för proteingrödor i Europa. EU producerar 92 % av behovet av foderprotein (bl.a. oljeväxter), men bara 5 % av behovet av soja. Frågan har lyfts av flera medlemsstater i olika sammanhang.

Vid rådsmötet väntas kommissionen ge information om arbetet med framtagandet av rapporten. Det kan inte uteslutas att det blir en diskussion vid mötet.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar informationen och inväntar kommissionens rapport. Regeringen är generellt positiv till åtgärder för kunskapsutveckling när det gäller produktivitet och hållbarhet. Regeringen är dock negativ till eventuella förslag till åtgärder som kan vara handels- och marknadsstörande, exempelvis ytterligare kopplade stöd.